

Importanța și semnificația spiritual - duhovnicească a nașterii Domnului nostru Iisus Hristos

Dr. STELIAN
GOMBOȘ

Nașterea lui Iisus Hristos este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac, a unirii desăvârșite a divinului cu umanul.

Întruparea Cuvântului reprezintă pogorârea lui Dumnezeu-Cuvântul la creatura căzută în păcat, pentru facerea din nou a omului zidit după chipul lui Dumnezeu. Totodată, Nașterea lui Hristos din Fecioară rămâne darul cunoștinței celei mai presus de fire făcut omului, fiindcă niciodată în istorie Dumnezeu nu a stat atât de aproape de oameni, viețuind printre ei, mâncând, bând împreună cu ei, luând asupra Sa firea omenească cu tot noianul de păcate săvârșite de omenire. Sfinții Părinți, în cuvântările lor la praznicul Nașterii Domnului, dezvoltă magistral ideile de mai sus.

În Comentariul la Evanghelia după Sfântul Apostol și Evanghelist Matei al Sfântului Ioan Gură de Aur, autorul vorbește despre cele două nașteri ale Fiului lui Dumnezeu întrupat, prima dinaintea de timp, din Tatăl, iar cea de a doua, din Fecioara Maria, în timpul împăratului Quirinius. În Pruncul Iisus sunt strâns legate aceste două nașteri, una dumnezeiască, din veșnicie, din Cer, nevăzută, și alta de pe pământ, de jos, care a avut nenumărați martori. Cea de-a doua naștere nu este mai puțin importantă decât prima, ci neobișnuită, plină de spaimă și de cutremur. Atât de minunată și neobișnuită a fost venirea Sa, că îngerii dăntuiau și vesteau bucuria adusă omenirii, iar proorocii, încă de demult, se spăimântau că „Dumnezeu S-a arătat pe pământ și cu oamenii a locuit împreună”.

Prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu omul își recapătă starea și demnitatea originară

Fiind Fiu adevărat al Dumnezeului Celui fără de început, a primit să audă spunându-I-Se „Fiu al lui David”, pentru ca pe om să-l facă “fiu al lui Dumnezeu”. Sfântul Ioan Gură de Aur vede ca pe o condiție sine qua non nașterea pruncului dumnezeiesc din Maria pentru mântuirea omenirii. „Dacă te îndoiești că ai să ajungi fiu al lui Dumnezeu, atunci încredințează-te de aceasta prin aceea că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Fiu al omului.

(...) Căci Fiul lui Dumnezeu nu S-ar fi smerit în zadar atât de mult dacă nu ar fi vrut să ne înalțe pe noi. S-a născut după trup ca tu să te naști după Duh, S-a născut din femeie ca tu să încetezi a mai fi fiu al femeii. Pentru aceasta, Fiul lui Dumnezeu a avut o îndoită naștere: una asemenea nouă și alta mai presus de noi. Pentru că S-a născut din femeie, se aseamănă cu noi, dar pentru că nu S-a născut nici din sânge, nici din voința trupului sau a bărbatului, ci de la Duhul Sfânt, ne arată nașterea cea mai presus de noi, nașterea cea viitoare pe care ne-o va dăruia nouă de la Duhul”. Sfântul Evanghelist Matei numește Evanghelia sa „Cartea nașterii lui Iisus Hristos”, deși aceasta nu istorisește numai nașterea, ci toată iconomia mântuirii neamului omenesc: pentru că nașterea lui Iisus este capul întregii iconomii a mântuirii, fiind începutul și rădăcina tuturor bunătăților date nouă.

Nașterea lui Iisus Hristos - o primăvară înnoitoare pentru întreg neamul omenesc

Sfântul Ioan Damaschin vorbește despre venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu ca despre o primăvară înnoitoare pentru întreg neamul omenesc. „Când S-a născut Domnul nostru din Fecioara Maria, El a risipit la toată lumea ca o primăvară veselitoare și a întors-o către înnoire. Căci, născându-Se Domnul și Dumnezeu nostru, ne-a izbăvit din iarna înșelăciunii și din frigul rătăcirii și ne-a întors către primăvara bucuriei după ce a luat asupra-Și chipul nostru și l-a înnoit pe dânsul prin luarea trupului Său. Astăzi S-a născut cel Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, Raza mării Lui, Chipul de-a pururi vecuirii și ipostasul Lui, hotarul și Cuvântul Tatălui, prin care și vecii i-a făcut. Înșuși Dumnezeu Cuvântul S-a făcut ipostas trupului, precum într-o aceeași dată și trup însuflețit și cuvântător și gândit. Pentru aceea nu îl numim om îndumnezeit, ci îl mărturisim Dumnezeu înomenit”.

Vorbind despre sărbătoarea Întrupării Domnului, Sfântul Grigorie de Nazians spune: „Praznicul de astăzi este arătarea lui Dumnezeu, adică nașterea, căci se zice în amândouă felurile, două numiri fiind puse aceluiași lucru. Căci Dumnezeu S-a arătat neamurilor prin naștere, El care era, și de-a pururi era, din Cel ce pururi este mai presus de pricină și de cuvânt. Întruparea s-a făcut pentru noi ca Acela ce ni l-a dat pe a fi să ni-l dăruiește și pe a fi bine, iar mai vârtos pe noi, aceștia ce am căzut prin răutate și neascultare din a fi bine, iar să ne întoarcă la aceea prin întruparea Sa. Acesta este praznicul nostru; aceasta sărbătorim astăzi: venirea lui Dumnezeu către oameni, ca prin aceasta noi să ne ducem sau să ne întoarcem către Dumnezeu”. „Cel necuprins Se vedea Prunc...”.

Iisus Hristos Și-a pregătit El Înșuși în Fecioară trupul ca biserică și l-a făcut al Său, făcându-Se cunoscut și locuind în el. Sfântul Atanasie cel Mare, în Cuvântul său la înscrierea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu la Betleem, vorbește cu admirație despre smerenia Fiului lui Dumnezeu venit printre oameni pentru a-i ridica din păcate: „Cine nu se va minuna de pogorământul Domnului? Sus slobod, și jos scris în condici! Sus Fiu, și jos rob! Sus Împărat, și jos năimit! Sus bogat, și jos sărac! Sus închinat, și jos numărat între birnici (plătitori de biruri)! Sus având scaun dumnezeiesc, și jos odihnindu-se în peșteră proastă!

Sus, sânul cel necuprins și părintesc, și jos, un loc hrănitor de dobitoace și o peșteră! Sus, lucruri mari, și jos, scutece mici: Cel ce dezleagă păcatele Se înfașă, Cel ce hrănește era hrănit, Cel necuprins Se vedea Prunc, Cel ce sloboade izvoare Se împrumută de la sâni, Cel ce le poartă pe toate Se purta în chip netâlcuit, Cel ce nu lipsește de nicăieri, nefiind scris împrejur într-un loc, se scria împrejur”. (...)„Nu fără rost s-a făcut nașterea Domnului din Fecioară; nu fără rost S-a înfășat El în scutece; nu fără rost sugă sânul; nu fără rost S-a culcat în iesle; nu fără rost este chemat la înscrierea lui August împăratul. Toate sunt pentru ceva, și către ceva, și cu închipuire. Hristos Se naște din Fecioară ca să-l îndrepte pe Adam cel întâi zidit, cel zidit din pământul fecioară, din țărână. Se înfașă cu scutece ca să dezlege lanțurile păcatelor noastre, să dezlege legăturile cu legături, după graiul cel zis că fiecare se strânge cu legăturile păcatelor. Sâni a supt ca să izvorască laptele darului, pe care l-a izvorât din coasta Sa. S-a culcat în iesle ca să îndrepte necuvântarea omenirii și să Se facă hrană pentru amândouă neamurile. A norodului păgânesc și a celui iudaic pentru care este scris: «Între două neamuri vei fi cunoscut». A primit înscrierea cezarului August ca să îndrepteze nerânduiala cea lumească, căci înscrierea aceasta s-a făcut arvună a bunei rânduiei celei lumești”.

Sfântul Atanasie comentează însemnătatea mântuitoare a Nașterii Domnului pentru neamul omenesc și arată că fiind în trup, adică circumscris de acesta, Dumnezeu Cuvântul le cuprinde în Sine pe toate. Pentru că, așa cum este în afară de toate după ființă, dar este în toată zidirea prin puterile Lui, tot astfel, cuprinzându-le pe toate, El este necuprins. Și adaugă Sfântul Atanasie: „Lucrul cel mai minunat era că viețuia și ca om, dar, fiind Cuvântul, dădea viață tuturor și era împreună cu Tatăl, fiind Fiul”.

Cu alte cuvinte, lucrarea lui Iisus Hristos pe pământ a fost una de aducere la comuniune cu Dumnezeu a omului căzut prin neascultare de la porunca Ziditorului Său. Prin nașterea Sa din Fecioară, Iisus nu se întinează de trup, nici nu pătimește ceva, ci mai degrabă sfințește trupul. „Căci, fiind în toate, nu Se împărtășește de toate, ci mai degrabă le dă viață și le hrănește pe toate”.

Sfântul Atanasie accentuează ideea că Cel care Se naște din Fecioara este Fiul lui Dumnezeu, cel de al doilea Ipostas al Sfintei Treimi, și nu un ipostas sau persoană umană. Fiindcă, atunci când Sfinții Evangheliști spun despre El că S-a născut și a mâncat sau a băut, trebuie să înțelegem că trupul se naște și se hrănea cu mâncări potrivite lui ca trup, dar Dumnezeu Cuvântul unit cu trupul nu-l făcea cunoscut pe om prin cele ce le lucra în trup, ci pe Dumnezeu-Cuvântul.

Taina Întrupării Logosului este atât de nepătrunsă, încât dintre toate misterele și profunzimile existenței o întrece în incomprehensibilitate numai Taina Sfintei Treimi, a lui Dumnezeu Cel Unul ca Ființă și întreit în Persoane. Iar, dacă filosoful antic spune că „toate trec (panta rei) și nimic nu-i nou sub soare”, teologul confirmă, dar și completează: „... până la Nașterea lui Hristos”. Consensul Sfinților Părinți spune chiar că Dumnezeu atâta inimă a pus în creația Sa, încât S-ar fi întrupat și în eventualitatea în care omul n-ar fi păcătuit, caz în care desigur că nici propășirea sau înmulțirea neamului omenesc nu s-ar mai fi făcut prin lucrarea poftei (că, iată, întru fărădelegi m-am zămislit și întru păcate m-a născut maica mea - Psalmul 50, 6), iar modalitatea și motivația Întrupării s-ar fi sprijinit predominant pe destinația pentru care a fost proiectată lumea: ca să fie umplută de prezența lui Dumnezeu în ea și ca Dumnezeu să fie totul în toate.

Cum s-a realizat Întruparea? În pântecul feciorelnic al Mariei, la 3×14 generații de la Avraam, Cea de a doua Persoană a Sfintei Treimi S-a sălășluit cu trup și suflet prin zămislire nu din sămânță bărbătească, ci de la Duhul Sfânt. Această naștere suprafirească este fără precedent sau succedent în istoria lumii, Maica Domnului rămânând Fecioară atât în timpul, cât și după Nașterea după trup a Fiului lui Dumnezeu. Astfel, Logosul sau Dumnezeu-Cuvântul Se naște din veșnicie din Tatăl, fără mamă; iar în timp și spațiu Se naște cu trupul și sufletul din Mamă-Fecioară, fără de tată (nu dorim ca îmbibarea dogmatică din aceste rânduri să îndepărteze cititorul, ci să ofere conținutul ideologic minim ce stă la baza celebrării Crăciunului). Din acest moment (25 martie, anul 3 d.Hr.), vorbim despre Persoana divinoumană a lui Iisus Hristos, Dumnezeu Omul.

De ce a trebuit să devină Om Una dintre Persoanele Sfintei Treimi? Dumnezeu Se face Om pentru ca omul să devină Dumnezeu - Dumnezeu prin har și prin împărtășire, iar nu după natură. Acest răspuns patristic reprezintă chintesența cel mai nobil exprimată în legătură cu rațiunea Tainei celei din veac ascunse și nici de îngeri știute. Sfântul Grigorie Teologul arată că păcatul a produs în ființa umană moartea și coruptibilitatea, așa încât singuri nu ne-am fi putut izbăvi; și, totuși, mântuirea nu s-ar fi putut face nici pe de-a-ntregul din exterior de către o putere mai mare, adică exclusiv prin intervenție divină. De aceea, Dumnezeu Se pogoară la om și în om, asumându-Și natura umană cu toate limitările ei (în afară de păcat), pentru că ce a luat asupra Sa, aceea a și răscumpărat.

De reținut că, adesea, cei trei magi sunt reprezentați cu vârste deosebite, unul tânăr, altul de vârstă mijlocie iar al treilea bătrân, pentru a sublinia că lumina cea dumnezeiască se dă fără deosebire de vârstă și de poziție a oamenilor în această societate, vremelnică și lumească, pe care suntem chemați cu toții să renaștem, reînviem și să o înveșnicim, rămânând pururea în comuniune cu Domnul nostru Iisus Hristos - Cel născut, “pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”, în ieslea Betleemului...